

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy óra. . . . . I kor. Egy óra. . . . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolós szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Szervezkedik a Munkapárt.

Debreczen, március 8.

Szervezkedik a Nemzeti Munkapárt. Mindenütt az országban talpra állanak a régi szabadevű pártok, helyrehozzák az összetört kereteket, az emberek megvannak hozzá, első sorban az akkori liberálisok, megszaporodva a családokkal, a reményük vesztett függetlenségekkel, akik egy nemzeti fölángolásnak hiszékeny pillanatában az ország vezetését gyakorlatlan kezekre, éretlen elmékre bízták. Csodák történnek, mondogatják az emberek, pedig nem csoda az, ami előttünk végbemegy. A koalíciót nemzeti mámor hozta létre és e nemzeti kijózanodás söpörte el. Célok tűzettek ki a nemzet elébe, amelyekért érdemes lett volna komolyan küzdeni, de amelynek elérése teljességgel lehetetlenné vált. A függetlenségek akarata beleütközött a királyi akaratba, s ha végsőkéig nem kívánjuk feszíteni a húr, — anélkül sajnos, megint csak nekünk lenne kárunk — bele kell itt nyugodnunk a mostani közjogi statusquo föntartásába. Ezt a belenyugvást szeretik most az ellenzéken lemondásnak, behódolásnak nevezni. Pedig nem így van. A nemzet ez idő szerint célszerűbbnek látja a bankkérdés félretételét, mint egész alkotmányos berendezésének föl-

forogatását. Ezzel a nemzet nem mond le semmiféle szerzett jogáról, csupán a mostani helyzetet nem itéli alkalmasnak arra, hogy az uralkodójjával szembe kerüljön és meddő harcban fecsérelje el nagy alkotásokra hivatott erejét.

Rengeteg munkánk, gondunk van állami életünk egész területén. Meglévő erőinket évek óta nem fejlesztjük, gazdasági politikánk gyöngös és iránytalan, szociális törvényhozásunk kezdetleges, kulturánk kiepiésére csak éppen hogy valamivel tettünk többet mint a legkisebb balkáni államok. Gyöngeségünk tövérszemet kaptak ellenségeink. Fölütötte veszedelmis fejét a horvát obstrukció, amelynek elnémitásával csak most végzett elsőrendű nemzeti munkát a miniszterelnök. A nemzetiségiek vad kórusban üvöltöttek, hogy elnyomjuk, leigázzuk őket s a külföldön szertefoszott még annak az elkoptatott frázisnak a dicsőre is fejünkrol, amely állandóan a magyar lovagiasságot hangoztatta.

Minden gondolkodó fö előtt világozóvá vált, hogy a pangásnak, a visszafejlődésnek ez a sivár rendszere minámar elfogyasztja sok fáradsággal megszerzett állami tőzénket. Ha a parlament még tovább is rabja marad a szelmalombarc-szenvedélynek, egyszerűen félreláttanak bennünket a történelem színpadáról, de úgy, hogy a statisztikák köz-

se állhatunk oda. A céltalan harc és az áldásos, gyümölcsöző munka alternatívája elé került így az ország. A harcot — és ez a tragikomikum a dologban — ugyanazok hirdetik, akik egyszer már a hatalom csúcsára jutva győzöttek meg programjuk megvalósíthatóságáról.

Igaza van Tisza Istvánnak: nem lehet komoly politikus-számba venni azokat, akik ellenzékbe jutva, megint csak azt hirdetik, aminek lehetetlenségét be kell látniok. És ime, a függetlenségi és 48-as párt előlről kezdi a bankagítációt, helyett, hogy minden energiáját az általános, egyenlő választójog többségének előteremtésére fordítsa. Nem szólva Kossuth Ferencről, aki mindent, igazán mindent kidobott a negyvennyolcas léghajóból, mikor a Burg magasába igyekezett.

A kormány a becsületes munka jel-szavával megy a küzdelembe. Bekét, rendet, nemzeti méltóságot, erőt és tekintélyt jelent az a program, amelyivel nehéz útjára indul. Nem hirdeti olyant, amit nem tud valóra váltani, nem kecsegtet hiu ígéretekkel, csaióka reményekkel. Pozitív munka: ez a program. Meglévő javaink gyarapítása, új javak szerzése. És főcél gyanant: demokratikus választójogi reform. Bizalommal a boldogabb jövőbe vetett hitel segíthetjük ebben a munkában.

A mindennapi élet és a könyvnyomtatás.

(Felolvasta a debreczeni grafikai kiállítás alkalmából Janovits Ferenc, a „Magyar Nyomdászai” szerkesztője.)

II.

Epp ezért nagyon is szükséges, hogy a lapok útján tudomására hozzuk a nagyközönségnek, hogy hol mit lehet kapni, avagy rendelni. A hirdetés kérdésénél pedig nem szabad arra az álláspontra helyezkedni, hogy nincs annak semmi haszna. Bizony nincs, ha esztendőnkint egyszer erősztkünk meg egy-egy hirdetést, akkor is úgy, hogy a „fáktól nem látjuk az erdőt”. Annyi szöveget szerkesztenek ugyanis bele ezekbe a hirdetésekbe, hogy az a szegény nyomdászlegény gyakran azt se tudja: milyen apróbetűből szedje, mert nem fér el a kialakított helyre. Ha azt akarjuk, hogy hatásos, de meg csinós is legyen a hirdetésünk, csak éppen a legszükségesebb szövegre szorítkozunk. A kevés szövegből a nyomdász is jobbat, tetszetősebbet tud alkotni és alkalmasabb módon tudja feltüntetni a hangsúlyozandó dolgokat. Vegyünk csak egy kis példát. Egy asztalos hirdetni akar. Butor-asztalos lévén, hirdetésében felsorolja nemcsak az összes butor darabokat readeltetése és minősége szerint, hanem még azt is hozzászéli, hogy faanyaga három esztendő óta szárad a külön e célra épült faraktárban.

No már most, nem elég az, hogy a részletes felsorolása elfoglalja a hirdetés nagyobb részét, úgy, hogy derek iparosunk cégének és lakosának aug jut valami kis helyecske, hanem akadnak olyan rosszmadáj atyánkfia is, aki azt böngészi ki a hirdetésből: „Ha narom évig szárad az a deszka, akkor bizony nem valami keresett mesterember lehet kigyelméd”. Holott elegendő lenne ennyi is: „Kovács Antal butorasztalos, Debreczen, Piac-utca 682. eredeti tervrajzok után készíti díszes és egyszerű butorokat. Tartós és hibátlan kivitelre: kezessék.”

Izlés és szoliditás nyilatkozzék meg tehát ne csak a munkában, de a hirdetésben is. Nagyon helyesen cselekednének iparosaink, ha gyakrabban forgatnák azokat a művészi kialakítású szaklapokat, amelyek hirdetésekkel közölnek. Ezekben a szövegezésre is kapnak biztos utmutatót, azonkívül az izléseseu összeállított hirdetések révén a saját izlésüket is növeik s nem mennek olyan tájékozatlanul a lapok kiadóhivatalába, temérdek időt rabolva el nemcsak önmagunktól, de a kiadóhivataltól is, amíg egy-egy hirdetést megszerkesztenek s a kiállításra nézve is megállapodnak.

Hogy mennyire emelni lehet a hirdetés hatását egy-egy jellemző rajzzal, azt mondanom alig kell. De itt is érvényesülni kell annak az elvnek, hogy vagy a legjobbat, vagy semmit. Mai grafikus rajzolóinknak ezen a téren már igen kifejtett izlésük van s még a legelőkelőbbje se kér kincseket egy-egy kisebb rajzért, azért legjob-

ba s hozzájuk fordulunk. A rajzról készített képek pedig hatásosabb és életszerűbbek kerülnek, úgy, hogy itt sincs akadálya annak, hogy hirdetésünket csinossa és mégis feltűnőve tehessek.

Hirdetni azonban okvetlenül kell.

Hogy mi a haszna a hirdetésnek, arra van egy igen jó példánk. Baechem Vilmos angol gyárosnak, aki még az ázsiai lapokban is hirdetett, az üzleti anyag es munkaberek évenként 150.000 font sterlingbe kerültek, évi tiszta jövedelme 25.000 font sterling volt, de hirdetésszre 100.000 font sterlinget fordított. Mikor ezért az „ördült pazarlásért” szemrehányásokat tettek neki, mosolygva felelte: „Barátaim, ha nem költénék ennyit hirdetésre, akkor a 25.000 font sterling jövedelem a negyedére szűkítana le” . . .

De nagy csatlódás volna, ha azt hinnék, hogy a hirdetéssel kimerült a mód, amelylyel üzletünket ismertté lehet tenni.

Ezuttal nem szólok a plakátokról, mert el kell ismernem, hogy a reklámozásnak ez a fajtája ma még nálunk igen drága. Azt azonban bizonyára önök is el fogják ismerni, hogy egy művészi plakát még a legközönyösebb embert is megállítja a hirdető oszlop vagy tábla előtt. Nagyon is ajánlatos tehát, hogy akinek erre pénze van, ne hanyagolja el a reklámozás eme módját. De csakis művészi dologgal lépjen a nyilvánosság elé, mert bizony nagyon könnyen nevetség tárgyává válhatik.

Az ugynevezett reklám-ötletek, trükkök hazája Angolország és Amerika. Dr. Gon-

A jövő évi választók.

A választói névjegyzék kiigazítása.

Debreczen város jövő évi választóinak névjegyzéke a hóban kerül kiigazítás alá. A központi választmány által megbízott összeíró küldöttség ugyanis március hó 21-ik napján megfogja kezdeni működését, ami abban áll, hogy az 1910. évi választói névjegyzék alapján összeírja a jövő évi választók névsorát.

Erre vonatkozólag a következő hirdetményt adták ki:

Az 1876. évi XVIII. t.-cikk 1-ső §-a értelmében az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének a jövő 1911-ik évre szóló kiigazítására a központi választmány által az összeíró küldöttségek a város mindhárom választókerületére megalakítván:

az összeíró küldöttségek részéről az 1874. évi XXXIII. t.-cikk 1-ső §-a értelmében ezennel közzététel, hogy a választók névjegyzékének — a rendelkezés alatt álló hivatalos adatok alapján — hivatalból kiigazítása a városházánál — annak közgyűlési termében — folyó évi március hó 21., 22., 23. napján és esetleg folytatólag délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 6 óráig nyilvánosan fog eszközölni, mely kitűtött határidőben a választási törvény (1874. XXXVIII. t.-cikk 2., 3., 6., 7. és 9 §-ai, továbbá az 1899-ik évi XV-ik t.-cikk 141-dik §-a) alapján választóképeséggel bíró lakosoknak, a törvény 87-ik §-a szerint szabadságukban áll választói jogosultságnak igazolása végett az illető összeíró küldöttségek előtt személyesen is megjelenni.

— **A bolgár király Budapesten.** Budapestről táviratozzák: Ferdinánd bolgár király ma délután az 1 órai vonattal Bécsből Budapestre érkezett. A bolgár királyt az állomáson József főherceg és udvara fogadta. Ferdinánd király megérkezése után egyenesen József főherceg budai palotájába hajtatott.

dos Ignác, a m. kir. kereskedelmi Múzeum tudósítója három éven át tanulmányozta a reklámdyvet Amerikában. Megtekintvén a magával hozott reklámnymatványok gyűjteményét, csodálkozom azon, hogy még a legkisebb gyár is micsoda csinnal, finomsággal igyekezett árjegyzékeit és ismertető füzeteket előállítani.

De láttam ott öt-hatszáz oldalas árjegyzéket is, telve ábrákkal, amelyek mindegyike művész kezemunkája. Ugy látszik, Amerikában nem szégyen, ha valaki munkáját ajánlja, mert a többek között láttam ott egy építőművész prospektusát is, a legdrágább színnyomatú képekkel díszítve.

Dr. Gondos a többek között elmondotta azt is, hogy mikép járnak el a gyárosok, iparosok, kereskedők, ha gyártmányukat, áruikat ismertté akarják tenni. Iratnak kedves csevegés alakjában egy ismertetést áruikról vagy gyártmányaikról, amelyben el van mondva, hogy mi az előnyük. Arról azonban egy szó sincs abban a füzetben, hogy a másik gyáros vagy kereskedő portékája nem olyan jó, mint az övé. Ezt az ismertetést azután csinos kiállítású füzet alakjában 50—80—100.000 példányban kinyomatják s az előre elkészített címekre elküldik. Az elküldés után három-négy hétig nem zaklatják a közönséget úgynökökkel. Hanem e nek az időnek az elteltével az e célra alkalmazott látogatásokat tesznek a címzeteknél, akiket illedelmesen megkérdezik, hogy vajon olvastak-e az ilyen és ilyen című füzetet? A téma tehát megvan s a beszélgetés folyama alatt az üzletet is nagyon sok esetben megkötik.

Amerikában is szünni kezd tehát a sippal, dobbal való reklámozás. Kezdenek

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A kisiparok helyzete.

A Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara március hó 17-én, csütörtökön délután három és fél órakor Székháza tanácstermében (Piac-utca 69. szám) reádes közgyűlést tart.

A közgyűlés napirendjének fontosabb pontjai a következők:

I. **Elnöki előterjesztések:** Megüresedett kamarai tagság betöltése. Kisiparosok inséges helyzete. Az ötödik budapesti Tavasi Vásár támogatása. A debreczeni csizmadia term. szövetezet ügye. Háziipari tanfolyamok a kerületben.

II. **Titkári jelentés az ügyforgalomról.**

III. **Miniszteri elintézkedések:** Felsőipariskolák számának szaporítása. A postatakarékpénztári csekkforgalom javítása. Mérték javító ajánlása. A magyar cigarettapapír terjesztése. Németországba irányuló borkivitel szabályozása. Interurban telefondíjak leszállítása.

IV. **Allamsegélyes ügyek:** Elintézkedések. Újabb kérelmek. (Közös bizotts. jelentése.)

V. **Ösztöndíjak, jutalmazások:** A kereskedelmi alkalmazottak állami megjutalmazása. Voigtänder-ösztöndíjpályázat. — Goldberger ösztöndíjpályázat. Wodianer br. alap segélydíja. (Szolaok város polgármestere) Egy debreczeni kereskedő alapítvány. Pest Magyar Keresk. Bank ösztöndíja.

VI. **Ipari tanfolyamok a kerületben.**

VII. **Kereskedelmi választott bíróságok a kamaránál.**

VIII. **Vasut, posta, táviró-telefon ügyek:** Havasmezői telefon. Szatmár-nagybányai vasut menetrend módosításai.

IX. **Margarin és mesterséges zsírok forgalmának szabályozása.**

X. **Magyar osztrák textilszakmabeli eladási szokványok megállapítása.**

XI. **Társ kamarák megkeresései:** Jég-

kifogni a trükkökből is, amely olyan jó anyagot szolgáltatott az élelapoknak. Bizonyára emlékeznek még igen tisztelt hallgatóim arra a régi vicore, amely három szabótról szól, akik egy utcába telepedtek le. Az egyik kifestette a táblájára: „Az ország legjobb szabója”. A második érezvén a lefőzetését, harmadnapra az ő tábláján már ez ragyogott: „A város legjobb szabója”. És mégis a harmadik főzte le a kettőt, mert egész szerényen csak ennyit íratott ki a boltja fölé: „Az utca legjobb szabója”.

Hát az ehhez hasonlatos viccek ma már nem járják, mert igen rövid ideig tart a hatásuk s a közönséget új és új, tehát gyakran drasztikusvá váló ötletekkel kell táplálni.

Ezért Amerikában is már a közönség szépjérzékét ejtik meg, amikor a szebbnél szebb nyomtatványokkal akarják vételkedve hangolni és az erőszakos vigécek típusát is ki akarják irtani azzal, hogy az előkelő szalonokba is beillő modorban ajánlják áruikat.

Ezt a módot követni kell nekünk is. Nem szabad se a kereskedőnek, se az iparosnak olyan nyomtatványt adni megrendelője kezébe, amely az első pillantásra elárulja, hogy ezekkel a külsőségekkel abszolúte nem törődik.

Tulajdonképpen úgy kellene lenni, hogy minden kereskedő és iparos rendelkezék saját cégfeliratu levélpapírossal, borítékkal, számlával, apróbb közlésekre szánt memorandummal, a szállított áruk mellől pedig sohasem volna szabad hiányozni a cégkártyának.

Mindennek a kiállítása azonban olyan legyen, hogy ne sértsse a jóízűt se szövég-

szállítás olcsóbb tarifái. (Eszék, Miskolc.) Kamarai tisztviselők kedvezményes vasuti jegye. (Zágráb és Temesvár.)

XII. **Vásárok, kövezetvámok, helypénzek, stb.:** Máramarosziget kövezetvámja.

XIII. **Iparjogi vélemények:** Nyiragházi kádárok a kontárok ellen. Ipartestület a'akítása Püspökladányon és Jászpatin. Valótlan jelzők használata a hirdetésben. Más vevőjének elfogdosása. Képesítés kitüntetés az iparigazolványokon. Végeladások. Szesznygykereskedői engedély Beregszásra.

XIV. **Kérelmek kamarai segély iránt:** Debreczeni közhasznú Munkáskert-egyesület kérelme.

XV. **Indítványok.**

Döntés előtt.

A színházi pályázat sorsa.

Két heti éles harc után holnap, szerdán délután kerül döntésre a debreczeni színházra hirdetett pályázat ügye. Mint megírtuk, a színházért ketten versengenek, Komjáthy János a kassai Nemzeti Színház kiváló igazgatója és Zilahy Gyula jelenlegi igazgató. Mindkettőnek erős pártja van, de a közhangulat lényegesen favorizálja Komjáthy Jánost, akinek kitűnő igazgatói kvalitásai előtt mindenki meghajol.

A színházi bizottság délután 3 órakor tartja ülését, amelyen Kovács József polgármester fog elnökölni. Az előadói széklet ez alkalommal Körner Adolf tanácsnok fogja elfoglalni, mint a színházi ügyek ideiglenes vezetője. Eppen ezért Körner Adolf tanácsnok szintén fog szavazati joggal birni.

A pályázat ügyét Körner Adolf tanácsnok referálja, akinek előadói javaslata az lesz: mondja ki a színházi bizottság, hogy javasolja, miszerint a városi tanács a debreceni színház vezetésével az 1911-től 1914-ig terjedő három évre Komjáthy János kassai igazgatót bizza meg.

ben, se — hogy pesti magyarsággal fejezem ki magamat — „kinézésében.”

Arra a kérdésre, hogy miért kell úgy a kereskedőnek, mint az iparosnak nyomtatványai külső kiállítására is gondot fordítani? — engedjék meg, hogy egyik kollégám vidéki tapasztalataiból vett példával feleljek.

Egy törekvő, szorgalmas lakatos-segéd önállósította magát. Bement a nyomdába és az üzlete megnyitására szóló körlevelet akart nyomtatni. Természetesen olcsót, tehát nagyon is egyszerűt. Kollégám jól ismervén a fiatalembert, rábeszélte, hogy áldozzon még 10 koronát körlevelére s így csinálnak neki olyan nyomtatványt, amit semmiesetre sem fognak elolvasás nélkül a szemébe dobni. Ráállott s az így készült körlevelet szétküldte. Alig három nap múlva a város egyik agilis, a nyomdászat terén is eléggé járatos ügyvédje látogatott el a nyomdába s szinte lelkesedéssel beszélt arról a lakatosról, akinek volt bátorsága „pénzét kidobni” ilyen csinos nyomtatványra. Ez a lelkesedése aztán odáig vitte az ügyvéd urat, hogy kaszinóban, kávéházban és ahol csak tehetette, szitált az új lakatos érdekében, mert — mint ő mondá — „az egy modern ember.”

Am itt e szabad tulásba vinnünk a dolgot. A nyomdásznak bő tapasztalata van már ezen a téren s bizzuk nyomtatványaink készítését azt is izlésére. Természetesen ez nem zárja ki azt, hogy észrevételeinket meg ne tehesük, kívánságainkat elő ne adhassuk.

De ügyelnünk kell arra is, hogy ezek a nyomtatványok ki ne fogyjanak az utolsó példányig. Mert bizony úgy van a dolog, hogy a nyomdász se varázsolhatja elő egy

Az hosszabb geztével fogja felt...

A s hivatott e nak tagja Acz Dom Fej Ker Ker Kor Kor Kör

el5adó,

Ma Ma Sz Sz Tó Tó Vég ZÁ

Az melyk zaton fo tagjain

A csak ja döntés ban köt ság véle tandó ű lalkozn mester hatatlan polgarm űlni.

A nács dő deklódé

pillana lát, an munká

S lyenek tatván nek a menter olyan, hosszú azért i ges fel izlés is

A lani, k maguk nos ra ügyese nyomt és jó tatván

I ugyan nom, k iparág merik tágul, összeh melyik pedig mi ny hogy nyujt

annyi ujság ról:

Az előadói javaslat felett előreláthatólag hosszabb vita fog megindulni, amelynek végzetével elnöklő polgármester szavazására fogja feltenni a kérdést.

A színházi pályázat ügyében döntésre hivatott első fórumnak, a színházi bizottságnak tagjai a következők:

Aczél Géza,
Domahidy El mér főispán,
Fejér Ferenc dr.,
Kenézy Gyula dr.,
Kernhoffer József,
Komlóssy Arthur,
Komlóssy Dezső,
Körner Adolf tanácsnok, mint helyettes

előadó,

Magoss György dr. főügyész,
Márk Endre,
Szilágyi Imre,
Tóth István,
Tüdös János dr.,
Végh Gyula rendőrfőkapitány,
Zádor Lajos.

Az bizonyosra vehető, hogy ha akármelyik jelölt győz, győzelme egy-két szavazaton fog mulni, mert a színházi bizottság tagjainak véleménye erősen megoszlott.

A színházi bizottság döntése azonban csak javaslat lesz, mert a tulajdonképpeni döntés a városi tanács joga. A tanács azonban köteles meghallgatni a színházi bizottság véleményét. A tanács csütörtökön tartandó ülésén fog a színházpályázattal foglalkozni, ha azonban Kovács József polgármester budapesti útja csütörtökön halaszt hatatlan lesz, az esetben a tanács csak a polgármester hazaérkezése után fog összeülni.

A színházi bizottság és a városi tanács döntése elé városszerte rendkívüli érdeklődéssel néznek.

pillanat alatt azt a levélpapírost vagy számolat, annak is időt kell engedni arra, hogy munkáját becsületesen elvégezhesse.

Szólanom kellene még arról, hogy milyenek is hát azok az izézes, modern nyomtatványok. Ugy gondolom, ennek a kérdésnek a taglása alól tisztelt hallgatóság felmentenek. Nemcsak azért, mert ez a téma olyan, hogy annak teljes megvilágítása rém hosszú időt venne igénybe, hanem főképp azért is, mert erre nézve kiállításunk bőveges felvilágosítást nyújt, azonkívül pedig az izézés is alá van vetve a divat szeszélyének.

Azt azonban nem tudom eléggé ajánlani, hogy a cifrázkodást kerüljük, vessék el maguktól az ez után való vágyakozást. Csinos rajzu betűk, egy kevéske dísz, mely ügyesen van együvé csoportosítva, tiszta nyomtatás, szemnek tetsző színű jó festék és jó papíros a főkélléke a modern nyomtatványnak.

De amikor felállítjuk ezt a dogmát, ugyanakkor azt is figyelembe kell ajánlani, hogy érdeklődjenek jobban a grafikai iparágak munkái iránt. Ezzel jobban felismerik a szükségleteiket, látóköriük is jobban tágu, izlésük ezen a téren is fejlődik és az összehasonlításokból meg fogják ítélni: melyik nyomda érdemesebb a pártolásra. Ez pedig maga után fogja vonni azt, hogy a mi nyomdáink is arra fognak törekedni, hogy munkáikban a legjobbat és legszebbet nyujtsák.

Ha pedig így fogunk eljárni mindannyian, akkor nem lesz alkalom arra, hogy újságaink úgy irhassanak iparunk termékeiről: Az izléstelenségek tárháza.

— VEGE —

Tisza: Arad jelöltje.

A parlament március 21-én nyílik meg.

Tisza István gróf házelnöksége.

Tisza István gróf nemcsak a helyzetnek, hanem a napi politikának is állandóan ünnepelelt hőse. Utja az országban diadalút s leirhatatlan már az a lelkesedés, ahogyan várják a Nemzeti Munkapárt vidéki alakuló nagygyűlésein. Vasárnap Aradra megy Tisza, ahol nagyszabásu beszédet fog mondani. A felajánlott aradi jelöltséget is, melyet egy ízben elutasított, elfogadta s jelentős az a mozgalom is, mely Tisza István gróft akarja megnyerni házelnöknek. A Ház összehívása körül hiba történt: a nagycsütörtöki ünnep miatt a Ház nem március 20-án, hanem 21-én, hétfőn fog ismét összeülni. A nap eseményeiről alábbi távirati értesüléseink adnak számot.

A belügyi államtitkár hivatalában.

Jakabffy Imre v. b. t. t. belügyi államtitkár ma délután 12 órakor tette le a hivatali esküt Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kezébe. Az eskütétel után Jakabffy Imre államtitkár elfoglalta hivatalát.

A nemzeti munkapárt Aradon.

Aradon vasárnap lesz a nemzeti munkapárt alakuló nagygyűlése, melyre szokatlanul nagy lelkesedéssel várják Tisza István gróft, aki beszédet fog mondani.

A parlament megnyitása.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy a Ház elnapolásakor féltetés történt, mikor a Házát március 24-re — tehát nagycsütörtökre — hívták össze. Ezt a hibát korrigálendő a Házát március 21-ére, hétfőre hívják egybe, a minek előzményeképpen Khuen gróf a napokban ismét Bécsbe fog utazni újabb királyi kéziratért.

A horvát miniszter.

Tomasich Miklós horvát bán Budapestre érkezett és ma délelőtt hosszasan konferált Khuen miniszterelnökkel. A horvát miniszteri állás betöltése fölött tanácskoztak s hír sze int Cseh Ervin vagy Rakodczay Pál lesz a horvát miniszter.

Tisza István gróf: Arad jelöltje.

Az aradi kormánypart már régebben felajánlotta a mandátumot Tiszának, aki kijelentette, hogy nem fogadja el a jelöltséget. Most azonban arról értesítette Tisza az aradi kormánypartot, hogy — tekintettel arra, hogy Arad a függetlenségieknek régi, erős vára s csak a legerősebb küzdelemmel veheti be a kormány — mégis elfogadja az aradi jelöltséget. Így az új választások alkalmával bizonyára a legérdekesebb küzdelemek egyike lesz az aradi választás Tisza István gróf és Barabás Béla között.

Tisza István gróf házelnök.

A „N. Fr. Pr.” jelenti: A nemzeti munkapártban nagyszabásu áramlat indult meg amellet, hogy Tisza István gróf fogadja el a házelnökséget. Az eszme magánkörben vetődött fel s igen élénk visszhangra talált.

Főispáni beiktatás.

Szabadka város szerdán, e hó 9-én iktatja be Purgly Sándor újonnan kinevezett főispánt.

Tisza a volt haladópartiakról.

Tisza István gróf ma a Magyar Tud. utján nyilatkozatot tesz közsé Nyilatkozatában jelenti, hogy a volt haladópartiak belépését a kormány partjába nem helyesli. Ha azonban a volt haladópartiak az új partban meg fognak jelenni, s se le, se kinézni nem fogja őket. Ennyit tart szükségesnek megjegyezni az igazság teljes felderítése érdekében. További polemikába e tárgyban nem bocsátkozik; befejezőképen még megjegyzi, hogy a volt haladópart üldözését mindig elítélte. A volt haladópartiak egyéni integritását politikai multjuk által érintve nem látta. Vannak közöttük barátai is, akikkel a magánéletben szívesen érintkezik, a velük való politikai szolidaritást azonban tőle telhetőleg kerülni kívánja Tisza István gróf.

Az anezió költségei.

Bécsből táviratozzák: A lapok jelentik: Értesülésünk szerint a pénzügyminiszter tegnap a képviselőháznak javaslatot terjesztett elő, amelyben fölhatalmazást kér 181,740 000 korona hitelművelet utján való beszerzésére. Ennek az összegnek az volna a rendeltetése, hogy az erősen gyengített pénztárállományban pótolja azokat az összegeket, amelyek Bosznia és Hercegovina aneziója alkalmával az ezzel összefüggő katonai, tengerészeti és honvédelmi előkészületek céljára előlegeztettek.

Választójogi értekezlet.

Károlyi Mihály gróf lakóházában ma népes értekezletet tartottak, melyen jelen volt Tisza István gróf is. Az értekezlet a március 19-iki választójogi nagygyűlés programját állapította meg.

Lueger.

A csöndös elalvás felé.

Lueger, a nagy polgármester eszméletlen mozdulatlanságával megindult az örök elalvás felé. A haldokló percről-percre halotthalványabb és mozdulatlanabb. Lesóványodott, arca már-már viaszosodik. De még él. Szeme még fel-felnyílik s aszott, sovány ujjaival felel orvosai kérdésére. Körülötte pedig az utolsó utra készülnek. Orvosai még az utolsó bulletineket írják s már megtettek minden előkészületet a felravatalozáshoz is.

A haldokló utolsó perceiről szól utolsó táviratunk, mely már a tetszhalott bulletinjé. Távirataink a következők:

Lueger állapotáról ma reggel a következő kommunikét adták ki: Hőmérések 36, érverés 84, gyöngye. Veseműködése folyton csökken. Légzés időnként szabálytalan. Öntudat nem egészen tiszta. Az orvosok még megjegyzik: A páciens gyöngyülése feltartózatlan folytatódik. A mult éjjel legnagyobb rész nyugodtan aludt és csak hangos hívásra reagált. A természetes táplálkozás mindazonáltal lehetséges volt. Hányás nem állott be, de időnként csuklás.

Egy másik táviratunk még ezeket jelenti: A beteg gyöngyösége már igen nagyfoku a polgármester délelőtt tíz órakor eszméletlenül fekszik, nehéz lélegzettel, nyitott szájjal és kék ajakkal találták ágyában. Ma ajka zárva van és arckifejezése szemmel láthatólag nyugodtan és békésebb. A beteg erejének hanyatlását különösen arról lehet felismerni, hogy rendkívül lesóványodott.

Az éjjeli órákban táviratozza bécsi tudósítónk: A beteg állapotában olyan stádium állott be, mely már a végső feloszlást jelzi. A beteget minden ereje elhagyta s az orvosok kérdésére érthetetlen jelekkel válaszol.

Színház és Művészet

A színház műsora.

SZERDA: *Luxemburg grófja*, operette. — Negyed-szer. A) bérlet.

CSÜTÖRTÖK: Délután *Fenn az ernyő, nincsen kas*. Vigjáték. Ifjúsági előadás. Este *Senatőr* rium-est. *Táncos huszárok*, operette. Fényes Annuska felléptével. Bérletszűnet.

PÉNTEK: *Sasfűk*. Dráma. B) bérlet.

SZOMBAT: Délután a színészkola vizsgálódása: *Alfonz ur*. Bérletszűnet. Este *Taifun*. Dráma C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Tiszturak a záróban*. operette. Bérletszűnet. Este *Kis cukros*, vigjáték. Ujdonság. Kisbérlet.

A színészkola vizsgálódása.

A debreczeni színészkola vizsgálati előadása március 12-én, szombaton délután 3 órakor lesz a városi színházban. Ez alkalomból a növendékek az „Alfonz ur” című 3 felvonásos vigjátékban mutatják be haladásukat. A megtartott prótákból látszik a növendékek előreláthatólag olyan ensemblét fognak nyújtani, melyvel a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Ugyanszon személyeket másfél év előtt látni és megnézni: olyan színpadi érdekesség, amihez fogható vidéki közönség még nem igen láthatott. Olyan eredménnyel van sző, amely teljesen eloszlatja a színészkola megnyitáskor hangoztatott aggodalmakat, mintha Debreczen nem volna alkalmas talaj a művészeltek megtermékenyítésére, a képzelőtehetség kifejlesztésére. Ez öletszerű kritikát a vizsgálódás még fogja csefolni és nyilvánvalóvá teszi, hogy a teljes felügyelet és szigorú fejelem mellett szorgalmasan működő növendékeknek csak előnyükre szolgál a zajtalan életmód és a fővárosi izgalmak nélkül való elmélyedés lehetősége. Aki a vizsgálati előadáson megjelen, az feltétlen híve és párfogója lesz a debreczeni színészkolának.

Az ismertetés e szokatlan szavait természetesen nem ejthetném ki, ha itt a magam sikeréről volna szó. E hódoló szavak virágait egy kedvelt művésznőnek, *Árkosyné Szabó Irma* asszonynak kell nyújtanom, annak a színépedagógusnak, aki a vizsga műsorának minden szereplőjét tanította.

Mután a debreczeni művelt közönség az előbbeni vizsgálatokat általános érdeklődésével tüntette ki és ez által kétségtelenné tette az iskola fenntartásának szükségét, igen kérem e jóságos közönséget, legyen szives a színészkola szombat délutáni vizsgáját is felkarolni. Legyen kegyes nagylelkű támogatásával nekem a jogosult versengésre módot nyújtani.

Solymosi Elek.

A kis cukros. (A színházi iroda jelentése.) A Benjamin név alig szerepel a modern szindarabok hűsői sorában. A kis cukrosnak, Garaul Pál vasárnap bemutatóra kerülő új darabjának lesz a feladata, hogy népszerűvé tegye. A Garault új darabjában a Benjamin nagyszámú enni való kis hölgy és bizonyára legalább is oly édes, mint atyja csokoládéja, a kis Benjamin ezért is kapta a kis cukros melléknevet. A darab jellemvígjáték minden akadémikus por és fontoskodás nélkül. Kellemesen, zökkenés nélkül folytatódó a cselekménye, amelynek folyamán érdeklődéssel és mulatva várjuk, hogyan

kapja meg a leány a legényt. Mert nem fo. dítva áll a dolog, amint már azt olyan sokszor láttuk a színpadon, nem a szegény ifju akarja meghódítani a kisasszonyt, hanem Lapistolle Benjamin nem tud nyugodni, amíg magának nem mondhatja a derék fiut, az első embert, aki szemébe mondja az igazat és valóban futyul a milliókra. A kis cukrost — Bátor Mária, a fiatal embert Mártonfi adja.

Színészjubiléum. A győri szintársulat kezdeményezésére bizottság alakult Mezei Béla győri színigazgató 25 éves színészjubiléumának megünneplése érdekében. A bizottság tegnap tartott értekezletén a jubileum napját március 21-én állapította meg. Ez alkalommal A sabinnók elrablása című vigjáték kerül színpadra. Mezei Béla üdvözlése a színpadon történik és arra a rendező bizottság Molnár Viktor államtitkár, Fesztetich Andor gr. orsz. színészeti felügyelőt, az ersz. zicészegyesületet, a komáromi, a veszprémi és esztergomi szociális bizottságokat és az összes szintársulatokat meghívta. A debreczeni szintársulat ma kapta meg a jubilaris ünnep égre a meghívást.

Az üstökös és az időjárás.

Mit mond a Meteor?

Meteor ma hosszabb levelet írt, melyben érdekesen magyarázza, minő befolyással lesz a már közelgő Halley-féle üstökös az időjárásra. A level így hangzik:

A február 26. és 28. iki változási napok voltak az utolsóak, amelyek még az erősebb, hidegebb jellegű időjárást lettek volna hivatva bevezetni a bolygók álláspontjainak részéről, amennyiben 26-ról 27-re Jupiter került együttállásba Holdunkkal, de csupán erősebb esőzés állt be, nagyobb lehűlés nélkül. Ami azt mutatja, hogy Jupiter érvényesítésénél hideg jellegű, de oly keresztelő meleg befolyás állt vele szemben, amely ellenében csupán erősebb csapadékot tudott hozni, mint a hideg és meleg befolyás küzdelmének eredője.

Ez özőleg valóságos tavaszi meleg időnk volt, amelyben a meleg fejlődésére azon két nagy napfoltcsoport is segítségül jött, amelyet már említettünk és amely még egyszer oly nagy terjedelmű szóródott széjjel az elmúlt napokban, most azonban már átfordulóban van a Nap tulsó oldalára.

A következő változási napok a bolygók részéről semmi nagyobb befolyást nem ígernek. Így, ha Jupiter befolyása véget ér, ismét a jele legi tel már megszokott jellegű időjárása következik be, amelyben a március 8. iki változási nap, melynél Vénusz és a 9. iki aró Merkúr kerülnek együttállásba a Holddal, van hivatva jellegzetesebb változást hozni. Ezek, mint beisó bolygók, a meleg felé terelik időjárásunkat, amelyet a 13. iki, amidő Saturnus kerül együttállásba a holddal, ront majd le. Ebben esít neki 16. an Mars is, mindketten hidegebb jellegű vagy esetleg újra hűvös esőt hozva csupán, ez utóbbit annál inkább, mert a 13. ikin holdunk is földközébe kerül.

Március 18. ikt követőleg változó időjárást kaphatunk, legvalószínűbb szeles, de enyhe jellegű. 25. től ismét hűvös, esetleg hideg jellegű időre van kilátásunk, de különösen a 26. és 28. iki változási napok körül, amely időjárás március vévét és kitölti.

Március havának változási napjai: 8, 9, 11, 13, 16, 18, 23, 26 és 28 ra esnek. Legerősebb hatásuk a 8, 13, 18 és a 26. dikiak.

Ezen év üstökösökben gazdag, amennyiben ismét egy új üstökös közeledéséről adnak hírt a csillagászok. Ez az üstökös azonban nem visszatérő eddig, haosak ez után nem lesz azzá, amennyiben valamely bolygó a maga hatáskörébe vonva azt visszatérésre kényszerít. Az évrnek azonban mindea bizonynyal legérdekesebb üstököse a Halley-féle lesz.

Erfogott pénzhamisító banda.

Ötkoronásokat készítettek.

Hónapok óta ezer meg ezer hamis ötkoronás került forgalomba a vármegyében és a szomszédos megyékben. Alig mulik el nap anélkül, hogy a vasuti állomási pénztáraknál ne kísérelné meg valaki, hogy hamis ötkoronással fizessen. A múltkor a nyiregyházi rendőrség fogott el hamis ötkoronásokat forgalomba hozó vándormunkásokat, a napokban a szatmármegyei csendőrség fogott el egy háromtagú pénzhamisító társaságot s tegnap ugyancsak a szatmári csendőrség mátészalkai kirendeltsége leplezett le egy pénzhamisító triaszt.

A társaság tagjai: *Erdei József, Fábán Imre* és felesége *Dandé Katalin*. A három jómádár Mátészalka házában pénzhamisító műhelyt tartott fenn s kizárólag ötkoronásokat hamisítottak. A mátészalkai csendőrök ép akkor fogták el a pénzhamisítókat, mikor azok hamis ötkoronásokkal megrakodva, hamisítványt forgalmazó körútra akartak indulni. A meglepett pénzhamisítók előbb tagadtak, de a csendőrök erőlyes fellépése csakhamar eredményre vezetett.

A társaság kénytelen volt a csendőrök a mátészalkai „tanyára” kauluzolai, ahol temérdek hamisításhoz szükséges anyagot, préseket és hamispénzrészletet találtak. Ezek után csak töredelmes vallomás következhetett. A pénzhamisítókat Szatmárra kísérték ahonnan ma beszállították őket a debreceni királyi ügyészség fogházába.

A csendőrség most folytatja a nyomozást a pénzhamisítók bűntársai után, akik bizonyára szép számmal vannak.

HIREK

— **Bőjtli Istentisztelet.** Az ág. hitv. ev. templomban szerdán délután 3 órakor Boczkó Gyula lelkesz prédikál.

— **Presbyteri gyűlés.** A debreceni református egyház március hó 9. iki napján, szerdán délután 3 órakor az egyház tanács-teremben presbyteri gyűlést tart, melynek fontosabb pontjai ezek: Jelentes néhai Óáh Károly presbyter elhunytáról. Néhai Pongó Lajos presbyter elhunytával megüresedett egy gazdasági bizottsági és egy árvaügyi bizottsági helynek betöltése. A debreceni 3. iki honvedgyalozozred parancsnokságának köszönet irata az analfabéta honvédek oktatására Kardos Ferenc tanító alkalmazásának tudomásul vételéért. Az 1910. évi egyházi adókiivetés ellen intézett kérévényekben és febbezéseken határozás. A gazdasági bizottság javaslata, hogy az Egyháziér 5. sz. házsnál a víz huzására villamos motor alkalmaztassék. A parochiális bizottság javaslata az Árpád téren építendő templomra hirdetett pályázat folyóan beérkezett tervek feletti döntés tárgyában.

— **A kormány és a kiütéses tifusz.** Budapestről táviratozzak: A mindinkább elharapózó kiütéses tifusz foglalkoztatja a belügyminiszteriumot is. Khuen-Hederváry gróf miniszterelnök a minap magához kerette Magyarévics Mladen fővárosi tisztí főorvost s tudtára adta, hogy habár teljes mértékben meg van róla győződve, hogy a főváros közegészségének védelme igen jó kezekben van, mégis a kiütéses tifusz folytonos terjedésére való tekintettel szükségesnek találja, hogy az ügyek ellenőrzése céljából kiküldje a fővároshoz Frank Ödön dr. egészségügyi főfelügyelőt, egyetemi magántanárt. Frank dr.

Házlebontás miatt

—————

Végkiárulás Zavatzky Leó

női és férfi divat üzletében, Plac-utca 16. szám.

az erre vonatkozó utasítást megkapta s már holnap 6 fogja irányítani a város házán a kiütéses tifusz elleni védekezés módját.

Székközlő ünnepségek a 151. kolán. A főiskola újtantervének: Lencz Géza dr. theológiai-, Tegze Gyula dr. jogi-, Mitrovics Gyula dr. és Schmidt Henrik dr. bölcsészeti akadémiai, Jakucs István és Csűrös Béla főgimnáziumi tanárok ünnepélyes beiktatása folyó évi március hó 12. napján lesz s ugyanakkor fogják a nevezett tanárok székközlő értekezéseket felolvasni. A székközlő ünnepség sorrendje a következő: 1. Szövetség-dal. Mozart. Előadja a főiskolai énekkar. 2. Az egyházkerületi Elnökség az ünnepélyt megnyitja. 3. Székközlő értekezések: a) Lencz Géza dr. A keresztényiség valástörténeti helyzete. b) Jakucs István: A Bolyai-féle geometria. c) Csűrös Béla: A rajz a középiskolában. d) Tegze Gyula dr.: A jogb. eset vizsgáldási köre és feladatai. e) Mitrovics Gyula dr.: A nemzeti szellem bölcsészeti alapjai. f) Schmidt Henrik dr.: Nausikaa (Gosche drámatörzseke). 4. Üdvözlések az egyházkerületi elnökség, az akadémiai főgimnáziumi igazgató részéről. 5. CXXXV. szolár. Átirta id. Sz. Nagy Károly. Előadja a főiskolai énekkar. Az ünnepély helye a kollégiumi diszterem. Az ünnepély kezdete délelőtt kilenc órakor.

A függetlenségi kör közgyűlése. Folyó hó 13-án, vasárnap délután 3 órakor tartja a függetlenségi körrendes közgyűlést saját helyiségében a következő tárgypontokkal: 1. B. Nagy János arcképek leleplezése. 2. Evi jelentés. 3. Számvizsgálók jelentése. 4. Tisztújítás. 5. Esetleges indítványok.

A Szabad Iskolából. A Szabad Iskolában (Simonyi-utca 1—c. szám alatt, II. emelet, az Ipartestület disztermében) ma, szerdén, március hó 9-én, este 6 órakor, dr. Kovács Gábor jogakadémiai tanár, a Szabad Iskola titkára folytatja: „Debreczen város társadalmi rajza”-ról megkezdett előadását. Egyszermind előre jelezzük, hogy folyó hó 12-én, szombaton, dr. Tanódy Endre, szatmári ügyvéd, a kiváló szociológus fog a Szabad Iskola vendégeként egy igen érdekes előadást tartani a „középosztály pszichológiája” címen, melyre már most felhívjuk a közönség figyelmét. Az előadás ingyenes.

Izr. tanítók és szülők délutánja. Általános érdeklődést kelt minden körben az az üdvös és fontos mozgalom, amelyet a statusquo izr. tantestület megindított oly célból, hogy művészes s órakozi mellett a szülők időrelátelre érintkezésbe lépessenek a tanítókkal. Ha csekély beléptdíj mellett (ülöhely 1 kor., állóhely 50 fillér) egy-két évezetes órát nyújthatnak a szülőknek, akkor biztos az összejövetel, az érintkezés szülők és tanítók közti, ami nevelés oktatási szempontból följötte hasznos és fontos. Első ilyen délután március hó 20-án lesz délután 5 órakor a Bika-szálló disztermében. A válogatott szép műsora a napokban közzöjűk Jegyek előre várható Aczel könyvkereskedő, Györfi Testvérek és Bekés Lajos kereskedő urak üzleteiben, az iskola igazgatójánál és este a pénztárnál. Pályozás már is elő lehet jegyeztetni. Pályozás 6 személyre 5 kor.

A kamara utolsó matinéja. A kereskedelmi és iparkamara az idei szezonban utolsójára március hó 13-án, vasárnap délelőtti 11 órakor nagytermében újból felolvasó ülést rendez, melyen Baross Géza, a m. kir. postatakarékpénztár aligazgatója „A csekkforgalom gazdasági jelentőségéről” fog előadást tartani.

Peary bizonyítékai. Washigtonból jelentti egy táviratunk: Peary nem tett eleget a kongresszus tengerészeti bizottsága felszólításának, hogy az északi sark elérésére vonatkozó bizonyítékokat terjessze elő, amennyiben rámutatott arra, hogy egy könyvkiadó-céggel kötött szerződése ebben akadályozza. A bizottság azért kérte a bizonyítékokat, mert a kongresszusnak Peary kiuntetését akarta javasolni.

A kiátkozott abbé. Rómából táviratozzák: az egyházi atok alá helyezett

Murri abbé képviselő tegnap Pizaban felolvasást tartott. A felolvasás után Murri néhány barátjával meglátogatta a székesegyházat. Amikor a papok észrevették, hogy Murri a templomban van, azonnal felbeszakitották a misét és az összes lámpákat és gyertyákat eloltották. A templomban levő hívek, kik azt hitték, hogy valami szerencsétlenség történt, ezeszeresetten kifelé menekültek. A nagy tolongásban egy öreg asszony elesett és súlyosan megsebesült.

Eljegyzés. Csikszentimrei és csatószegi Györfy Ilust eljegyezte vecseházi Leitner Gyula.

Keresetforrás a női kézimunkásoknak a nőipari iskolában. Nagyon üdös dolgot óhajtott megkezdni a helybeli nőipari iskola felügyelőbizottsága. Állandó keresethez akarja juttatni városunkban azokat a nőket akik különösen a hímzésben járatosak. Ezek számára teljesen díjmentes tanfolyamot nyit. Ebben résztvehet minden felnőtt nő, aki a kézimunkában való ügyességének megfelelő jelet adja. E célból kinek-kinek egy próbamunkát kell előbb készítenie. Aki bevalik, annak az iskola állandóan ad házi foglalkozást. A biányos ismeretek pótlása s nagyobb ügyesség és gyakorlatosság megszerzése végett szabott időben tanfolyam áll a jelentkezők rendelkezésére. Ekör adja ki az iskola a jelentkezőknek a munkát és veszi be az elkészített darabokat. A jelentkezők így állandóan az iskolával lesznek összeköttetésben. Látható, hogy ez nagyjelentőségű intézkedése az iskolai hatóságok, amely valószínűsíti a nők kézimunkában jártas és ügyes nőeknek. Bizonyára sietnek is a jó alkalmat megragadni, hogy állandó keresethez juthassanak. Az iskola elsősorban számít végzett növendékeire, de mindenkire, akivel csak telik. Azt hisszük, hogy ez az üdös intézkedés a női kézimunkának a legszelebb körben leendő elterjedését s így a magyar kézműipar fejlődését is elősegíti. Jelentkezni lehet a nőipari iskola helyiségében (Egyház-tér 5. sz.) az iskola igazgatójánál, aki mindenről megadja a szükséges felvilágosításokat.

Harmincmillió deficit. Csinos kis összeg, ugyebár, 30 millió még pezterében is; vagyonnak sok is, deficitnek éppen elég. Madridból táviratozzák, hogy az 1909. évi spanyol állami zárószámadosok 30 millió pezeta deficitet mutatnak.

Hangverseny-matiné a zenedé- ben. A debreceni zenede saját helyiségében a középosztályu növendékei haladásának bemutatására végett március hó 13-án, vasárnap délelőtti 11 órai kezdettel hangverseny-matinét rendez. A matiné műsora a következő: 1. Mozart W. A. D. mol Fantázia. Előadja Keszler Pirosta. 2. Bohm E. Airs variés. Előadja Magyar Kálmán. 3. Lányi-Tóth 12-k népdalabránd. Előadja Kikindai Erzsike. 4. Szerémi G. 1. mű, induló. Előadja Palfy Erzsébet. 5. Grieg E. 71. mű, Kobold. Előadja Kurz Klára. 6. Herold Henry. Piece romantique. Előadja Magyar Béla. 7. Jensen A. 17. mű. Vándorképek. Lidérefény. Előadja Lusztig Erzsé. 8. Brachfeld O. Romanc. Előadja Káldor Imre. 9. Polonyi E. 16. mű. Nocturne. Scherzo. Előadja Eggmann Lenke. 10. Pirani E. 34. mű. Gavotte. Két zongorán 4 kézre. Előadják: Szűtor Izabella és Horváth Magda. 11. Schubert F. 13. mű 1. sz. In promptu. Előadja Füredi Irén. 12. Heller St. 45. mű. Tánulmány. Előadja Fekete Gizella. 13. Gabriel—Marie. R. dotages. Előadja Palfy Pirosta. 14. Bach Ph. E. Rondo. H. moll. Laszky A. 78. mű. Humoreque. Előadja Somogyi Etelka. 15. Locque. A kir. herceg operettből az énekórán. Meves V. R. 9. szám után 5 peronyi szünet. Helyárak: a 4 első széksorban számozott ülöhely ára 50 fillér, a többi sorokban ülöhely, valamint az állóhely ára 20 fillér. Pénztárnyitás 10 órakor.

Hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom kiadó az saját készítésű füzetem, puha, tartós keztüimet. Virárus, Szent-Anna utcában.

Elfogott banktolvaj. Nyiregybázáról táviratozzák: Ma este a vasúti állomáson a rendőrség elfogott egy fiatalembert, akinél megmotozásakor 15 000 koronát találtak. A vizsgálat során beigazolást nyert, hogy az illető a 15 000 koronát a békésszentandrási takarékpénztárból lopta.

Női szabások tanfolyama. A helybeli ipari szakiskola igazgatósága engedve a több oldalról megnyilatkozó óhajnak, tervehette, hogy a közel jövőben a női szabó iparosok képzése céljából tanfolyamot rendez. A tanfolyam hat hetesre tervezetik, vezető tanítóul Györfy Károly jó hírnevű női-szabónkat szabászati szaktanítót sikerült megnyerni, ki naponta 3 tanórán tanítaná a jelentkezőknek a szabászatot és ezzel összefüggő ismereteket. A rendezendő tanfolyam ügye jóváhagyás és költség engedélyezés céljából a nagyméltóságú kereskedelmi kormányhoz terjesztették fel, eözetes jelentkezéseket azonban a szakiskola igazgatósága (Burgondia-utca 1. sz.) már most elfogad. A tanfolyam díjmentesnek tervezetik, csakis 3 korona beiratási díjat szándékozunk szedni.

Gyanus gyermekhalál. Klár Róza dohánygyári munkásnőnek egy 20 hónapos csecsemője tegnap meghalt. A gyermek beteg feküdt több hét óta s orvosi kezelés alatt állott. A kezelő orvos a halál okául tüdőlobot nevezett meg. Varga Emil dr. rendőrorvos a csecsemő hulláját megvizsgálta s azon gyanus tüneteket konstatait. Varga dr. ezért nem adta meg a temetési engedélyt. Az ügyesség a titokzatos haláleset ügyében megindította a vizsgálatot. A kis holttestet kiszállították a közokórházba, ahol ma fel fogják boncolni.

Gumi különlegességek Györfy Testvéreknél Piacz-u. 30.

A munkásgimnáziumból. A debreceni munkásgimnáziumban holnap, szerdán este 9 órakor előadás lesz. Tárgy: Gyermekápolás és gyermekvédelem. Előadó dr. Brunner Lejos orvos. Belépti díj nincs. A füzet ára 10 fillér.

A műjégyár részvénytársaság alakuló közgyűlése. A Debreceni vendéglősök, hentesek és mészárosok műjégyára részvénytársaság tegnap délután 3 órakor tartotta a Dréner sörözősarnok virágtermében alakuló közgyűlést, — a részvényalírók r ndkívül nagy érdeklődés mellett. — Igazgatósági tagokul megválasztottak: Huer Bertalan elnök, Fürst Ödön alelnök, Némahy János, Halász Izidor, Rosenberg Adolf, Biró Marcel, Varga Imre és Márkus Jenő ügyvezető igazgató. Jogtanácsos lat dr. Spitz Lipót ügyvéd. A felügyelő bizottság tagjai: Otó Sándor elnök, Winkler Márton, Gottlieb Emil, Medgyaszay Sándor és Fränkel Jenő. A gyár Salétrom-utca 30. sz. telepán az építkezést már megkezdették s május végére a gyár már üzemben lesz.

Gyilkos legények. Sátoraljai helyről írják: Roskó Andras kiskörmői 19 éves legény szerelmi viszonyt folytatott egy kiskörmői fiatal asszonnyal, akinek férje Amerikában van. Kuzma Miklós, a bíró fia, szintén szerette az asszonyt és vetélytársa ellen bosszút forralt. A napokban este Kuzma Miklós társával, Rojics Andrásal, megleste Roskót és amikor az mellettük elhaladt, karóval és kövel agyonverték. A gyilkosokat a csendőrség elfogta.

Jogi vizsgákra való készülés meghönyítése. Érdekes és célszerű intézményt honosított meg a Kolozsvárt számos éve sikeresen működő jogi szeminárium. T. i. azon jogszigorlók érdekében, akik szigorlatuk letétele előtt Kolozsváron csak rövid ideig tartózkodhatnak, olyan rendszert honosított meg, mely lehetővé teszi azt, hogy a vidékiek otthon elkészülhessenek, esetleg irodái, vagy más teendőik végzése mellett. T. i. az anyag essenciálját magukba foglaló jegyzeteken kívül oly jegyzeteket is készített, amelyek teljes rendszerességgel az egész anyagot olyként foglalják magukban hogy a tankönyveket helyettesítik, az összes szigorlati kérdéseket felölelik és a megmagyarázást nékülözhetővé teszik. E jegyzeteket a vidékieknek kikö-

esőzni és azok abból otthon elkészülve u. n. recapituláló cursuson vesznek részt Kolozsvárt 1-2 hétig. Továbbá naponta próbászorgatokat tart, melyeken az intézetből kivül készülték is díjmentesen részt vehetnek. „Tájékoztató a jogi szemináriumtól” című könyvet a szeminárium vezetősége ingyen megküldi. (Cím: dr. Dobó Jogi Szeminárium Kolozsvárt, Malom-u. 14. sz. I. emelet.)

— **Lopás a vasúton.** Arad és Gyulafehérvár között a személyvonaton ellopták Totoján Simon gyulafehérvári marhakereskedő 14.050 korona készpénzt tartalmazó pénztárcáját.

— **A nap halottai.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: öz. Szepesi Sándorné Fekete Eszter ref. 51 éves, öz. Takaró Istvánné Békos Sára ref. 67 éves, Arany Sándor ref. 82 éves, Major Juliánna ref. 1 napos, Horváth Imre ref. 30 éves, Csáthy György ref. 29 éves, öz. Kiss Mihályné Szabó Eszter ref. 59 éves, öz. Tornyal Jánosné Madarász Erzsébet ref. 71 éves, Padra Lajos ref. 2 hónapos.

— **Verekedő asszonyok.** Balmazújvároson két kofaasszony, Némethy Juliánna és Szücs Erzsébet összeszólkóztak s később a verekedés hevében Némethy Juliánna egy konyhakéssel megszurta Szücs Erzsébetet. A vizsgálatkor kiderült, hogy Szücs Erzsébetet önvédelemből szurta meg társa. A vizsgálatot ez irányban folytatják.

— **A Néptakarékpénztár** mint szövetkezet **Piac-utca 75. sz. a.** életbiztosítással kapcsolatos hosszú lejáratu könnyen visszafizethető kölcsönöket nyújt.

— **Színházi újdonságok,** Luxemburg grófja 6 korona, Sasfók 1 kor. 20. Aczél Antiquáriumban.

— **Tanuló fizetéssel felv.** Cím kiadóban.

— **Ha igazán szép gyümölcsfákra vágyik,** kerje Kontsek Géza kerészetének nagy árjegyzékét, s nézze meg a Kossuth-utcai üzletben levő minták minőségét. — Bámúlatosan szép fák, igen olcsó áron kaphatók.

— **Luxemburg grófja 6 korona,** Sasfók 1 kor. 20. Hegedüs és Sándornál, Kossuth u'ca.

— **Serdülő gyermekeink oly makacs székrekedésel** ellen naponként éhgyomorra 2-3 evőkanál valódi **Ferencz József-keserűvizet** adunk. Elismert tény, hogy a természetes „Ferencz József”-keserűviz a legbiztosabb és legalaposabb gyomor- és vértisztító és e mellett oly enyhe, hogy még a legérzékenyebbek is szívesen veszik. A „Ferencz József” keserűviznek egy családban sem szabad hiányoznia.

Tolnai Dániel

Debreczen, Piac-u. 49

**Legnagyobb
cipőraktár.**

**Czipők
minden időnyre
legjobb minőségben.**

Törvénykezés.

— **Bűnügyi fő tárgyalások.** A királyi törvényszék ma Tóth Aurél bíró elnöklésével fő tárgyalásokat tartott. Ez alkalommal a következő ügyek kerültek tárgyalásra: **Alkulosos ruhatolvaj.** Nagy Imre 22

éves nagylétai helynélküli cseléd ez év február hó 8-án megtalálta Tóth Károly és Bay Mihály legények szobájának a kulcsát s azzal a szobába behatolt s onnan egy nadrágot és egy kabátot elloptott. Ezen tettéért a bíróság a beismerésben levő vádlottat 8 havi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Zsaroló cigányasszony.** Papp Lajosné Vadász Krisztina, 31 éves, nagykunmadarasi születésű, helybeli lakos, foglalkozásnélküli cigányasszony, zsarolás büntette címen azzal volt vádolva, hogy Püspökladányban 1909. május hó 16-án, előbb Mester Annától egy vizes kannát lopott el, — mely a nyomozás alatt megkerült, — s őt a csendőrök szabadon eresztették. Ekkor többek előtt kijelentette, hogy bárhol is találja Mester Annát, megveri. A megfenyegetett megijedt s 10 koronát adott a cigányasszonynak, továbbá 10 korona 10 fillér értékű ruhaneműt. Ezt megtudta Mester Anna gazdája s feljelentette a cigányasszonyt, akit ma a bíróság zsarolásért 100 korona büntetésre ítélte mely ítélet végrehajtását a törvényszék három évre felfüggesztette.

Gazdák figyelmébe!

Kitűnő minőségű északnémetországi
takarmányrépa-magvak,
valamint ólomzárólt
lucerna és lóhere magvak

a mai szokatlansul magas árakhoz viszonyítva igen jutányos árban kaphatók

Mayer Jenő és Béla
magkereskedésében,
DEBRECZEN,
Piac- és Széchenyi-utca sarkán.

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(38.) Irta: Vértesi Arnold

A nélkül, hogy egy szót szólna valaha csak pillantásával, csak néma bókolatával fejezve ki szerelmét, míg a másik hónapokon át napról napra kevélyen elhalad a néma imádó mellett, egyetlen pillanatra sem méltatva azt s csak lenézést, megvetést juttatva neki, holott szívében, a jó Isten tudja, mióta rejteget egészen más érzést.

— C'est drôle. Igazán, megfoghatatlan két bohó!

Es mily komolyan játsza mindkettő szerepét!

Persze, ha a regényhős azzal kezdi, hogy csengős négy lovon behajtat az udvarra, mint mások eslekedték s azt mondja: „En Ladomiszky Alfréd herceg vagyok,” ép olyan kosarat kap, mint mások kaptak. Ugyhez a büszke leányhoz nem lehetett közelíteni. Ugy látszott, mintha hiányoznék lelkéből minden női gyöngesség, mintha egy szikrányi sem volna benne mindabból. a mi

a fiatal lányokat oly vonzókká teszi. Hideg márvány szépség. Ein Bild ohne Gnaden. „Félek, hogy vén leány marad” — mondta néha aggódva a báróné. No hiszen nem kell már félni.

— **Ő méltósága** azooban mégsem tudja, vajon örüljön-e a dolgok e fordulatának vagy aggodjék. Az ilyen extravagáns természetknél minden kiszámíthatatlan. Ez az átmenet a jéghidegségből a leghevesebb szenvedélybe, bár mosolyog a báróné fiatal rokona naivságán, mégis megdöbben a méltóságát. A Lenke szülői jutnak eszébe, a gyászos és homályos tragédia, mely oly megrösztyítő módon szakította egészenre félbe életük fonálát... Az efféle hajlamok öröklődnek, az ideges túlgeszültség véreben van az egész családnak. Veszélyes dolog itt regényt csirálni az életből.

— **Mindegyse** jobban elfogja ő méltóságát az aggodalom. Sajnálni kezdi, hogy nem sólt Lőrinczuek. De hát mit mondhatott volna neki? Semmi egyebet, mint pusztá sejtelmet, gyanút. Hisz gem tudhatta, hogy ki az a nevelő? Még most sem tudja. Aztán oly megnyugtatónak látszott Lenke magaviselete, az a büszkeség, az a hideg tartózkodás, az a megvetés, melyet ez alakoskodás iránt mutatott. Ki hitte volna, hogy azalatt benseje lángra gyult.

— **Még most is** oly érthetetlen ez az egész történet ő méltóságának. Hiszen a fiatal ember jóformán nem is beszélt Lenkével, mindig szigorúan nevelői szerepének korlátai közt marad, egy bókot, egy hízalgést nem lehetett hallani soha ajkáról sőt sokszor csaknem visszataszítóan rideg, komor volt. Hogyan támadhatott ez a szerelem.

(Folytatjuk)

Közgazdaság.

Terményfőzsd.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1910. márc. 8.

Készaru 5 olcsóbb.

1910. októberi buza	10.91	10.92
májusi buza	18.16	18.17
1910. áprilisi buza	18.24	18.25
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	—	—
1910. áprilisi rozs	8.61	8.62
1910. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.26	7.27
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.18	6.17
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Birtokeladás és legelőbérlet

A karczagi vasuti állomás mellett 300 katasztrális hold **elsőrendű legelő eladó** vagy **bérbeadandó.** Ugyanott **eladó** egy

400 katasztrális holdas birtok gazdasági épületekkel. Bővebb felvilágosítást nyújt a

NÉPBANK, Czegléden.

MEGNYILT! KARTELLEN KIVÜL! MEGNYILT!

MEZŐ ÁRMİN
épületi, deszka és cserépkereskedése,
Wesselényi-tér 6. szám alatt (Bertagözmaiom mellett.) — **Kartelen kívül, tehát olcsó árak.** Mindenkiné saját érdeke, — hogy szükségletét nálam szerezzé be. —

„SAVOY“
NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST,
VIII., József körút 16. szám.
a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 koronától feljebb. — Elsőrangú étterem.

Tavaszi idény.

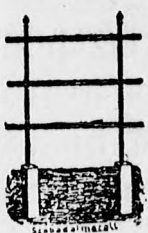
Szives tudomására hozom a t. hölgyközönségnek, hogy a tavaszi idényre sikerült egy olyan kiváló mamzellt szerződtetni, a ki a híres **Ladstädter és Oberwalder** cégeknél huza oszobó időn át mint előmunkásnő működött s ezáltal csakis én leszek abban a kellemes helyzetben, hogy a **tavaszi és nyári idényre** a legfrisebb és legeredetibb

Kalap ujdonságokat

nyújthatom. Szolid üzleti elveim remélni engedik, hogy a m. t. hölgyközönség szives pártfogásában fog részesíteni. Kiváló tisztelettel

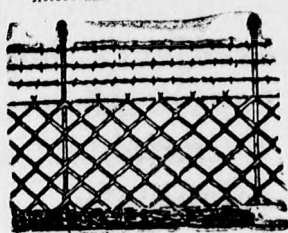
Üzv. Borossy Gyuláné női kalap áruház
DEBRECZEN,
Batthyány-utca 4.

Olcsó szabadalmazott beton, tömbös csöves oszloppal

sodronykerítéseket

és szabadalmazott
szőlőlugas oszlopokat

készít:
Neubauer János

sodronyműgyáros-
DEBRECZEN,

Kótmalom-utca 4.

Rivánatra képes árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Fehér,
szines vagy

Fekete

tavaszi keztük

Igen

tartós harisnyák,

Nem

szakadnak

Vidánál,
Városháza alatt.

Csak április 27-ig tart!

A **Kossuth-utca 17. szám** alatt, (a patikával szemben) megnyílt egy **rőfös, rövidáru, férfi és női fehérnemű üzlet** ahol hámulatos, olcsó árban csakis április 27-ig lehet vásárolni. Legdivatósabb női ruha kelmék, mosó delain, karton minden elképzelhető színben. Férfi ingek legjobb minőségben 1 drb. 90 kr., 1 do. finom gallér minden állásban és számban 8 kr., 1 pár kézelő 15 kr. Szives látogatást kér **Sugár Dezső fiókja.**

Még a

Halley üstökös

— fénye sem közelítheti meg a —

**Bocskay
cipő-krém**

ragyogó fényességét.

Kérje mindenütt!

79—1910. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 4463/2. V. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kazinczy Könyvkereskedő részv. társaság részére 466 kor. 60 fill. tőke, ennek 1907. év január hó 1. napjától számított 5%, kamatai és az eddig összesen 80 korona 66 fill. perköltség erejéig 1909. évi december hó 6-án bíróság le és felülfoglalt és 625 koronára becsült könyvek, butorok és egyéb ingóságok **1910. évi március hó 10 én délután 3 órakor** kezdődő veendő Debreczenben Bethlen utca 27. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1910. évi febr. hó 14-én.

Bódogh Zsigmond bírói kiküldött.

Takaréktűzhelyek,

Mosó katlanok,

Zsirolvasztó edények,

Zsiros bödönök

nagy raktára

Sesztina Lajosnál

DEBRECZEN, Placz-utca 23. szám.

727. Telefon 727.
**Motor- és Kerékpár
ÁLLOMÁS.**

Nagy javító műhely.

a Puch, Helical-Premier, Meteor
kerékpárok egyedül raktára. ::

Molnár Testvérek

Egyháztér 3.

Nagytemplommal szemben.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajántatos az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépcserép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15—16 cm. széles és sulya drb.-ként 1.30—1.40 kg. addig a gépcserép 17 1/2 cm. széles és sulya drb.-ként 1.30—1.35 kg. tehát 10—12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43—45 drb. sulya 55—63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. sulya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép 20—25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70—80 kg. sulyu lesz addig a gépcserép csak 8—9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50—51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 2/4, 3/4 és 4/4 nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli fakereskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyártmányaink gyárvezetőségünknel is vagy alulírott tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN
Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Széchényi utca 23.

